

Proiect Sectorial 6.1.2

**INSTITUTUL DE CERCETARE
PENTRU ECONOMIE AGRARA SI
DEZVOLTARE RURALA**

**STUDIUL IMPACTULUI
ADERARII
ASUPRA
PRODUCATORILOR SI
CONSUMATORILOR**

ETAPA 8: Cuantificarea ex ante a indicatorilor sistemelor proiectate în scopul creării bazei de comparare pentru măsurarea impactului implementării PAC

Obiectiv general 6

- Economie, organizare, management și marketing în agricultură

Obiectivul specific din Planul sectorial

- Fundamentarea tehnico-economica a necesitatii crearii si dezvoltarii exploatațiilor agricole de dimensiuni optime, în vederea cresterii productiei agricole si pluri activitate

Scopul realizării proiectului

- Scopul proiectului consta în cunoasterea starii productiei agricole si a consumului agroalimentar la momentul aderarii României la Uniunea Europeana, efectuata prin analize economice privind primele elemente de impact al PAC asupra pietei interne în vederea rentabilizarii fermelor si cresterii productivitatii agricole.

Durata de realizare a proiectului:
2006-2010

Obiectivul fazei: Cuantificarea ex ante a indicatorilor sistemelor proiectate în scopul creării bazei de comparare pentru măsurarea impactului implementării PAC

- **Rezultate preconizate pentru atingerea obiectivului fazei:** Raport de cercetare cuprinzând cuantificarea ex ante a indicatorilor sistemelor proiectate în scopul creării bazei de comparare pentru măsurarea impactului implementării PAC.
- Principalele rezultate ale fazei s-au concretizat în analiza principalilor indicatori privind poziția agriculturii în economia României, mutații în structurile de exploatare și de producție, analiza economiei agricole în perioada de preaderare a României la Uniunea Europeană, a veniturilor și a consumului gospodăriilor populației, analiza performanțelor economice la nivel microeconomic.

ACEASTA FAZA A CUPRINS UN STUDIU PRIVIND:

ANALIZA PRINCIPALILOR INDICATORI PRIVIND POZIȚIA AGRICULTURII ÎN ECONOMIA ROMÂNIEI

- Agricultura în structurile de creare și utilizare a PIB
- Ocuparea și șomajul în mediul rural (comparativ cu media națională și mediul urban)
- Productivitatea muncii pe ramuri ale economiei

MUTAȚII ÎN STRUCTURILE DE EXPLOATARE ȘI DE PRODUCȚIE

- Mutații în structurile de exploatare, în structura culturilor și a efectivelor de animale
- Analiza evoluțiilor la principalele grupe de produse agricole și agroalimentare

ECONOMIA AGRICOLĂ ÎN PERIOADA DE PREADERARE A ROMÂNIEI LA UNIUNEA EUROPEANĂ

- Finanțarea politicii agricole și efectele estimate
- Evoluția și structura producției agricole, a consumurilor intermediare și de capital fix
- Eficiența globală în agricultură

VENITURILE ȘI CONSUMUL GOSPODĂRIILOR POPULAȚIEI; CUANTIFICAREA INDICATORILOR

- Evoluția nivelului și structurii veniturilor populației pe tipuri de gospodării
- Evoluția nivelului și structurii veniturilor populației în mediul rural comparativ cu cel urban
- Evoluția nivelului și structurii cheltuielilor de consum ale populației pe tipuri de gospodării
- Diferențe structurale ale cheltuielilor de consum ale populației în mediul rural comparativ cu cel urban
- Modificări structurale și calitative ale consumului alimentar

PERFORMANȚA ECONOMICĂ LA NIVEL MICROECONOMIC; STUDII DE CAZ

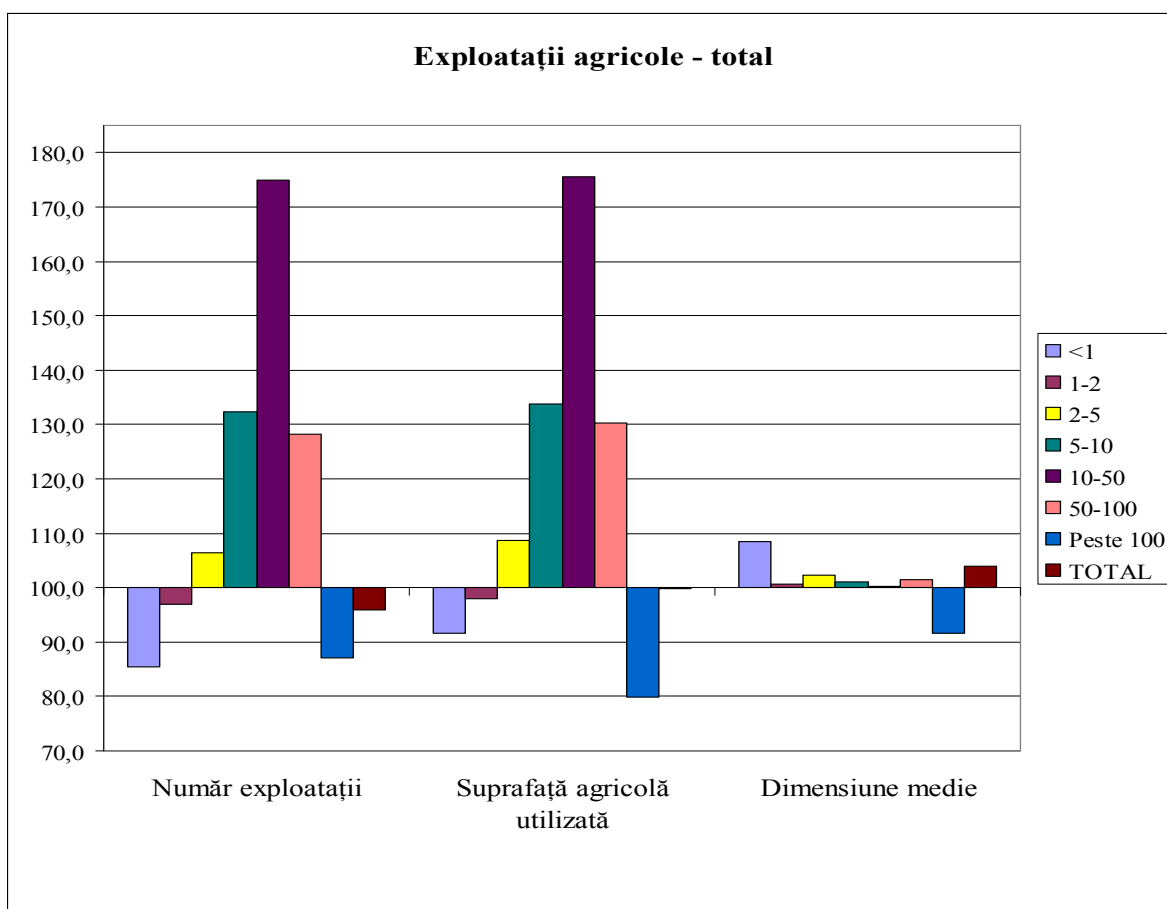
- Dimensiunile și profilul unităților agricole
- Subvențiile de la bugetul de stat alocate producătorilor agricoli
- Randamentele medii și producțiile marfă
- Eficiența economică a activității agricole

-
- Agricultura reprezintă pentru România o activitate economică de bază având în vedere avantajele comparative datorate factorilor de producție naturali. Dar, ponderea relativ ridicată în PIB presupune și menținerea unei surse de instabilitate în privința valorilor PIB, având în vedere caracterul aleator al modificărilor factorilor climatici. În România, ponderea valorii adăugate brute din agricultură în totalul PIB a oscilat în jurul unei tendințe de scădere pe termen lung: de la 23% din PIB în 1990, la 20% în 1996.. După o perioadă de creștere economică accentuată (2000-2006) agricultura își reduce contribuția la PIB, ajungând în anul 2006 la circa 8,8%. Cel puțin pe termen mediu, agricultura va rămâne în continuare o importantă ramură a economiei românești. Pe termen lung, afilierea la structurile agricole ale UE va determina scăderea relativă a agriculturii în PIB;
 - Consumul final al populației (gospodăriilor) este susținut de agricultură atât direct prin produse agricole care ajung pe piață în stare brută, cât și indirect prin produse prelucrate de ramurile conexe. Mai mult, agricultura susține cea mai mare parte a autoconsumului;
 - Ponderea investițiilor nete din agricultură față de UE este inferioară contribuției acestei ramuri la formarea PIB și există mari variații în fluxurile investiționale din acest sector;
 - Contribuția agriculturii (inclusiv vânătoare și pescuit) la exporturile românești este foarte redusă și în scădere, de la 2,55% în 2001 la 1,91% în 2004 și 2,19% în 2006. Contribuția agriculturii la importuri, evaluată începând cu anul 2004, tinde să se reducă, de la 2,15% în 2004 la 1,38% în 2006. Balanța comercială a agriculturii tinde să se echilibreze în 2006;
 - În schimb, balanța comercială pe produse agroalimentare (animale vii și produse animale, produse vegetale, grăsimi și uleiuri animale sau vegetale) a fost deficitară, chiar dacă exportul a avut o tendință de creștere;

-
- Evoluția indicelui armonizat al prețurilor de consum (HICP) calculat pentru țările din UE și România arată că față de 2005 (HICP=100), România, Bulgaria precum și țările baltice au avut creșteri spectaculoase ale prețurilor bunurilor și serviciilor achiziționate de consumatori;
 - Începând cu anul 1999, în România, indicele anual al prețurilor de consum la produsele alimentare a crescut cu procente mai mici față de creșterea totală a prețurilor de consum;
 - Din analiza evoluției Indicelui prețurilor nominale la producători (pe total producție agricolă), se observă că România a avut creșteri disproporționate de mari față de media UE 25: în 2004, +130,8% în România față de + 5,3% în UE; în 2005, +115,8% în România față de + 3,5% în UE25; în 2006, +136,2% în România față de + 8,8% media UE25;
 - La nivelul UE se calculează indicatorul termenii schimbului în agricultură ca raport între indicele prețurilor la output-urile agricole și indicele prețurilor la input-urile agricole. În statistica UE nu există informații privind indicele prețurilor la input-urile folosite de agricultorii români. Pentru România, reducerea veniturilor agricultorilor în perioada 2004-2006 relevă faptul că rata de creștere a prețurilor plătite de agricultori pentru input-urile de proveniență industrială este superioară ratei de creștere a prețurilor la produsele agricole vândute, adâncindu-se astfel fenomenul de “foarfecă a prețurilor” ;
 - Se constată reducerea continuă a numărului de persoane ocupate în mediul rural în perioada 2003-2006 și creșterea populației ocupate în mediul urban. Altfel, putem spune că, gradual, agricultura își pierde eticheta de tampon ocupațional, atribuită în perioada 1990-2000, perioadă în care această ramură absorbea surplusul de forță de muncă rezultat din restructurarea celorlalte ramuri ale economiei naționale;
 - Ratele de activitate și de ocupare în sens BIM au fost mai mari în mediul rural, comparativ cu mediul urban, în perioada 2001-2006. Însă acest rezultat trebuie privit cu precauție, în condițiile în care metodologia de includere a unei persoane în rândul persoanelor active este diferit în România față de UE.

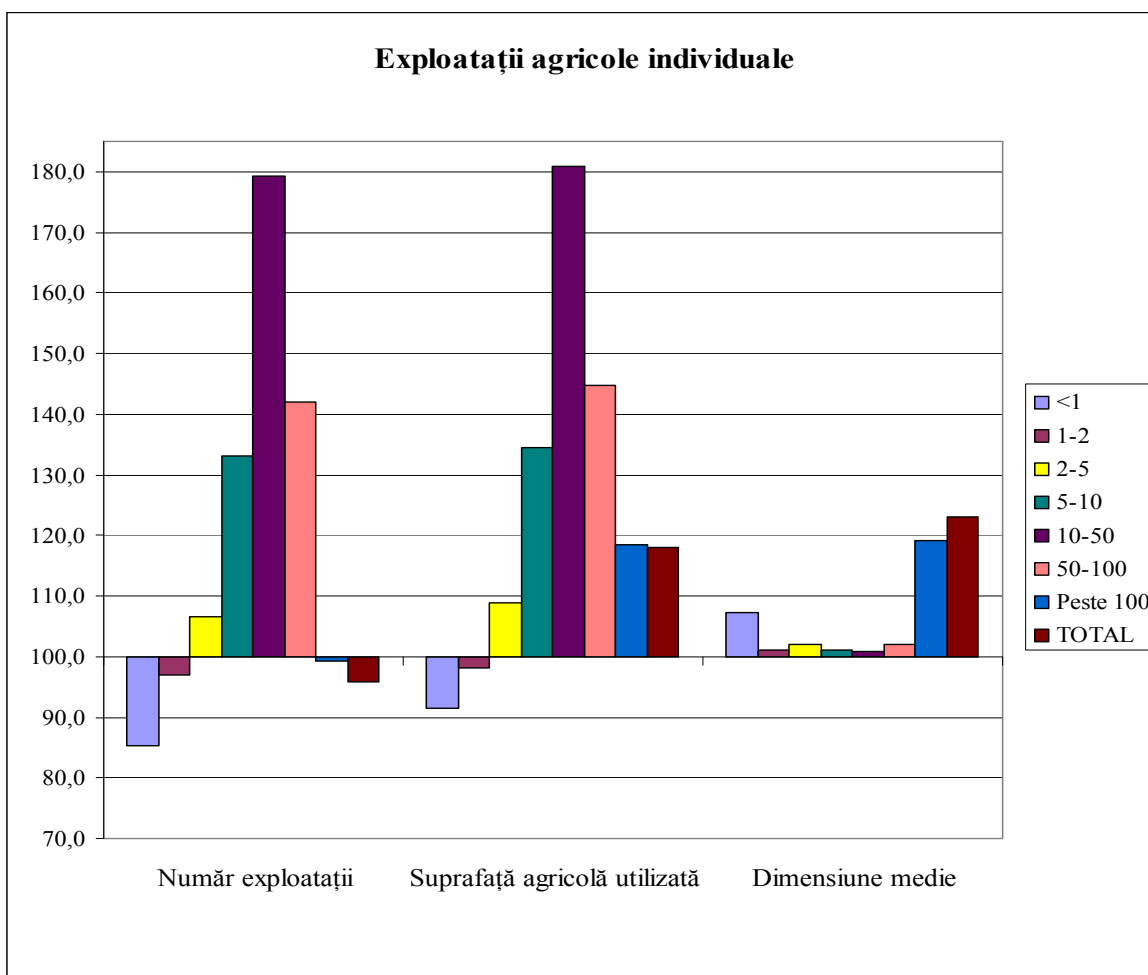
-
- Agricultura României este neomogenă din punct de vedere a structurilor de exploatare și instabilă sub raportul formării unor structuri de producție care să răspundă cerințelor pieței și utilizării eficiente a resurselor naturale și umane din spațiul rural
 - În perioada 2002-2005 schimbările produse în structurile de exploatare (Anexa 2.1) s-au concretizat prin trecerea a 316,24 mii exploatații din clasa de mărime până la 1 hectar, a 26,68 mii din clasa 1-2 hectare și a 61,71 mii din clasa 2-5 hectare (total 404,63 mii exploatații) în clasele de mărime 5-50 hectare (o creștere de la 7,8% la 9,03%). Pe total, exploatațiile s-au redus cu un număr de 178114 unități, din care 4203 unități cu personalitate juridică.
 - În perioada următoare sunt necesare măsuri de atragere a micilor gospodării individuale în circuitul comercial local prin măsuri de integrare în PAC, în special pentru a produce produse tradiționale și ecologice, și a proteja mediul.
 - Raportarea exploatațiilor din diferite clase de mărime la numărul total de exploatații ne relevă faptul că, în anul 2005, exploatațiile cu până la 2 hectare reprezentau 66,03% din total și dețineau 21,30% din suprafața agricolă utilizată, față de 71,34% și respectiv 26,35% în anul 2002
 - Cele mai evidente mutații au avut loc în structura exploatațiilor individuale pe clase de mărime (grafic 2.1) datorită mai multor factori precum reglementările funciare de care au beneficiat mai ales micii proprietari, dar și proprietarii din grupa 5-10 hectare. Variația ponderii exploatațiilor din clasele de mărime 50-100 ha și peste 100 ha în total exploatații și total suprafață sunt ne semnificative

Dinamica numărului de exploatații, a suprafeței și dimensiunilor medii în perioada 2002-2005, pe total exploatații și exploatații individuale

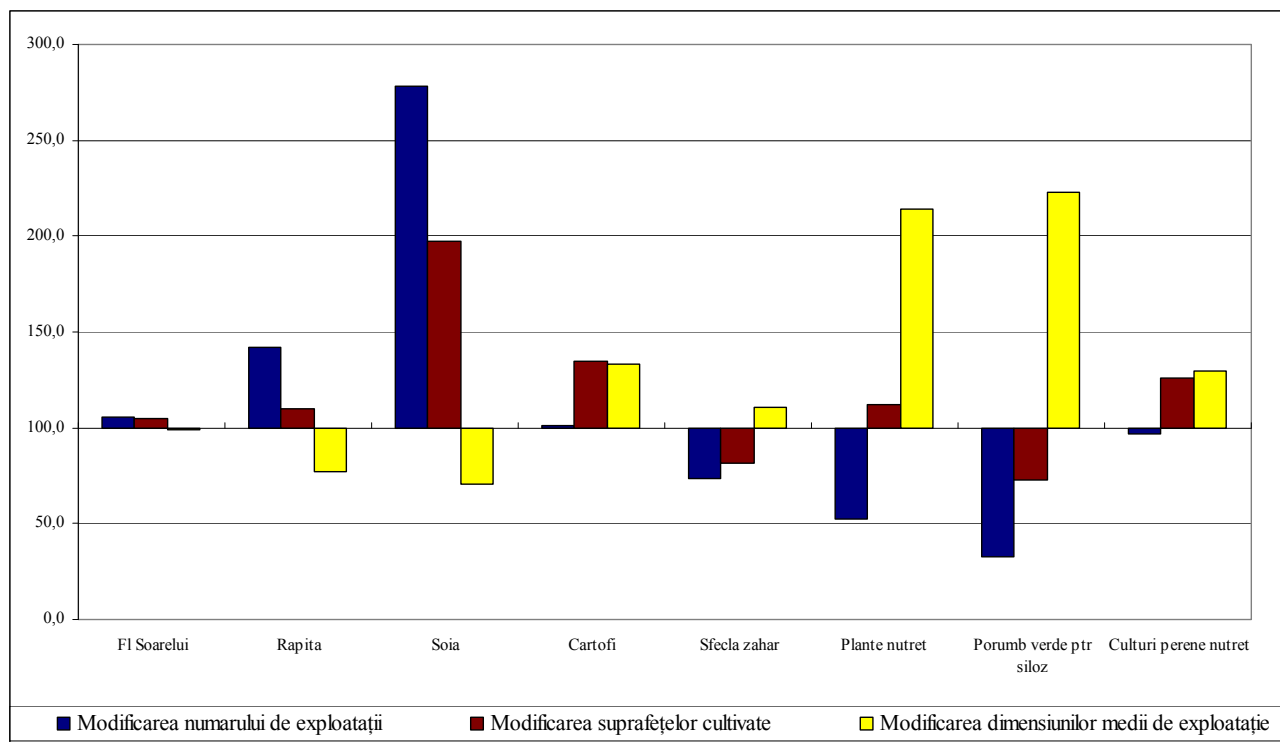
Sursa: „Recensământul General Agricol 2002” Vol 1/2004; „Ancheta structurală în agricultură 2005”

Dinamica numărului de exploatații, a suprafeței și dimensiunilor medii în perioada 2002-2005, pe total exploatații și exploatații individuale

Sursa: „Recensământul General Agricol 2002” Vol 1/2004; „Ancheta structurală în agricultură 2005”

Evoluția exploatațiilor agricole în funcție de suprafețele pe culturi și dimensiunea medie (%)

Sursa: „Recensământul General Agricol 2002” Vol 1/2004; „Ancheta structurală în agricultură 2005”

-la culturile oleaginoase, în special rapiță și soia, a crescut numărul unităților agricole care cultivă aceste plante, la soia creșterea fiind de peste 150%; creșterea suprafeței cultivate pe ansamblul acestei ramuri în condițiile reducerii dimensiunii medii pe o exploatație cu cca. 30% reflectă tendințe de orientare a structurii de producție către culturile oleaginoase și extinderea cultivării acestor plante într-un număr mai mare de exploatații, inclusiv mici;

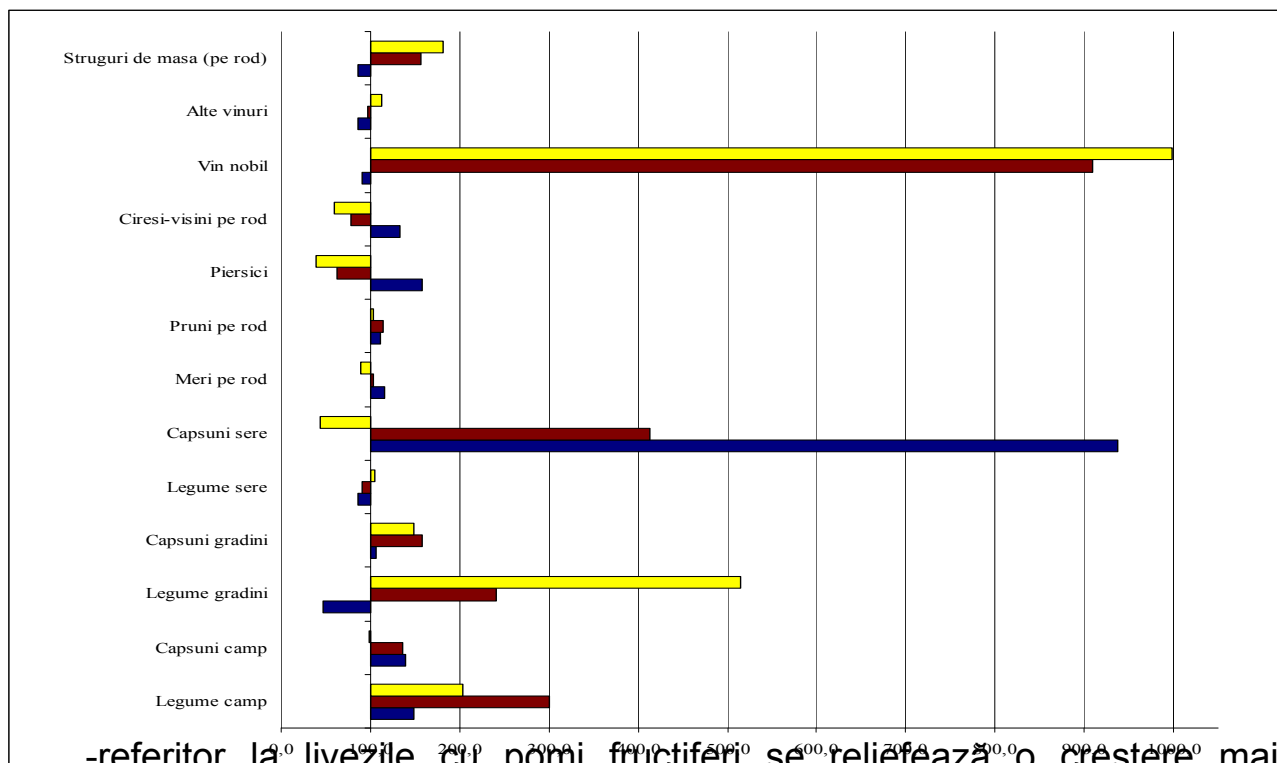
- la cartofi, s-a menținut numărul exploatațiilor, a crescut suprafața cultivată în medie pe unitate, ceea ce reflectă o tendință de specializare în anumite zone;

Evoluția exploatațiilor agricole în funcție de suprafețele pe culturi și dimensiunea medie (%)

- la sfecla de zahăr, s-a redus numărul de exploatații, concomitent cu reducerea suprafeței cultivate, dar a crescut dimensiunea medie pe o unitate;
- la legumele de câmp a crescut numărul exploatațiilor care cultivă cu 148% în 2005 față de 2002, concomitent cu o creștere importantă a suprafeței cultivate (300%) și dimensiunea medie a exploatațiilor care cultivă legume (cu 202,9%), ceea ce reflectă o tendință pozitivă de adaptare la piață; s-a manifestat de asemenea o tendință de creștere accentuată a gradului de concentrare a suprafețelor cultivate cu legume în grădinile populației, ceea ce reflectă mai ales asigurarea autoconsumului familial;
- concomitent cu reducerea numărului de unități agricole care cresc animale și a tendinței de concentrare a efectivelor în ferme mai mari au avut loc modificări și în sectorul producerii plantelor de nutreț, respectiv o creștere a dimensiunilor medii a unităților agricole și creșterii suprafeței cultivate;
- a crescut de asemenea numărul unităților producătoare de căpșuni, precum și suprafețele cultivate de acestea, în special cele destinate cultivării căpșunilor în seră;

Evoluția exploatațiilor agricole în funcție de suprafețele pe culturi și dimensiunea medie (%)

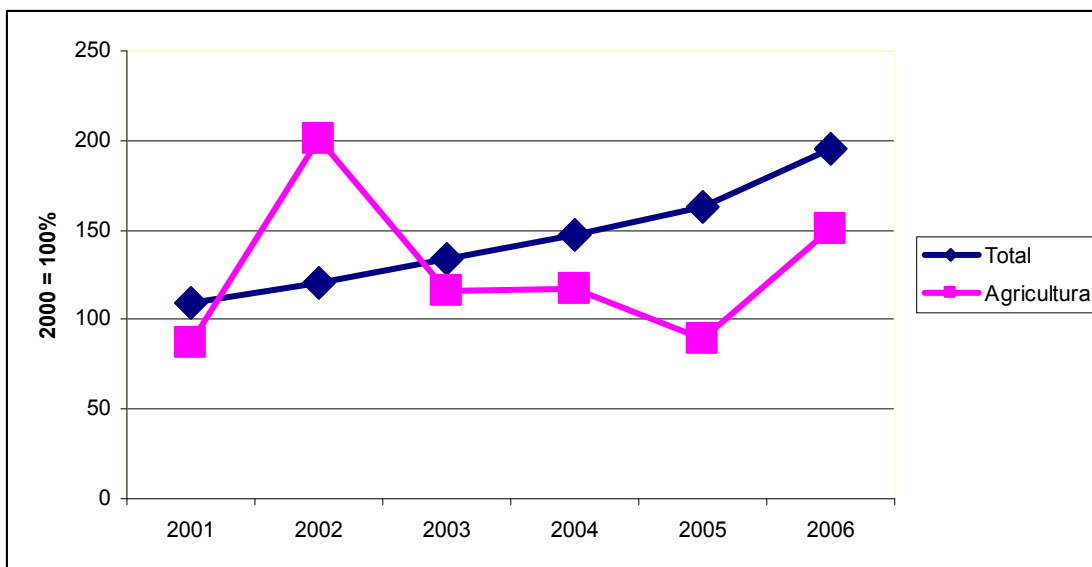
-referitor la livezile cu pomi fructiferi se reliefează o creștere mai accentuată a numărului de exploatații care cultivă piersici, cireși și vișini dar, în condițiile unei evidente scăderi a suprafeței totale cu pomi, dimensiunea medie a unei exploatații a scăzut în perioada analizată cu cca. 40-60%, ceea ce demonstrează o extindere a livezilor pe rod la nivelul gospodăriilor individuale; mulți producători de fructe se confruntă cu lipsa mijloacelor financiare pentru reîntinerirea plantațiilor de pomi fructiferi, achiziționarea input-urilor, etc., ceea ce influențează atât calitatea, cât și cantitatea producției interne de fructe.

-exploatațiile care cultivă viță de vie din soiuri nobile se observă că în timp ce numărul exploatațiilor s-a redus cu cca. 10%, suprafața cultivată a crescut de aproape 10 ori; chiar și în aceste condiții însă dimensiunea medie pe o exploatație rămâne sub un hectar datorită faptului că majoritatea suprafețelor se află în proprietatea micilor producători (în anul 2005 dimensiunea medie era de 0,5 ha/exploatație);

- strugurii de masă se cultivă într-un număr mai redus de exploatații, dar a crescut suprafața cultivată și media pe o unitate agricolă; cu toate acestea dimensiunea medie nu depășește 0,80 ha

Investițiile în agricultură

Investițiile în agricultură au crescut în perioada 2001-2006, de la cca. 500 milioane euro în anul 2001 la cca. 1100 milioane euro în anul 2006, dar acest proces a fost lipsit de continuitate. Un vârf al investițiilor în agricultură s-a înregistrat în anul 2002, când, pe fondul privatizării marilor IAS-uri, au fost făcute investiții masive în utilaje și mașini agricole finanțate din fonduri proprii și credite interne.

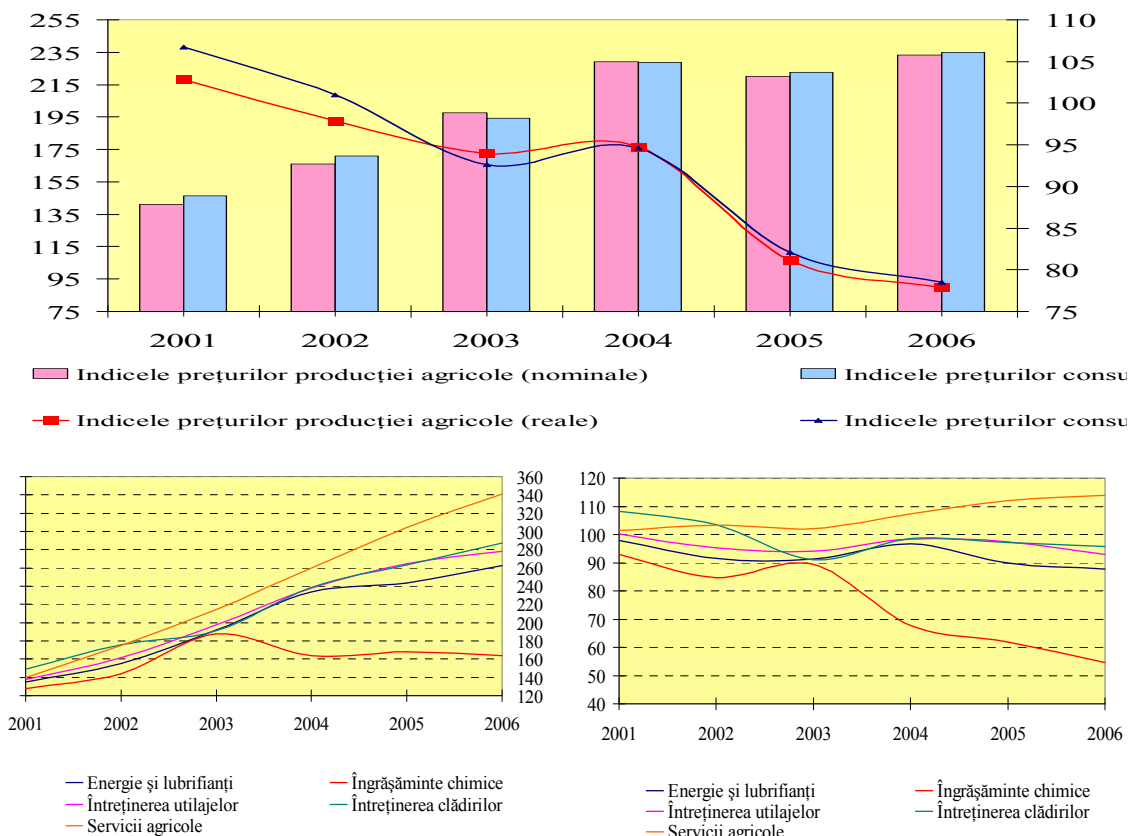
Investițiile pot fi analizate și din perspectiva raportului dintre valoarea adăugată brută în agricultură și investițiile efectuate. Acest raport ar putea fi considerat o măsură a eficienței investițiilor în agricultură, dar totuși valoarea sa informațională considerăm că este destul de redusă datorită faptului că producția agricolă este dependentă de o mulțime de alți factori, dintre care condițiile climatice sunt pe primul plan. Totuși putem afirma că acest raport indică faptul că pentru 1 leu investit în agricultură corespunde, în medie, o valoare adăugată brută de 10 lei.

În ce privește principalii factori de producție se remarcă următoarele evoluții:

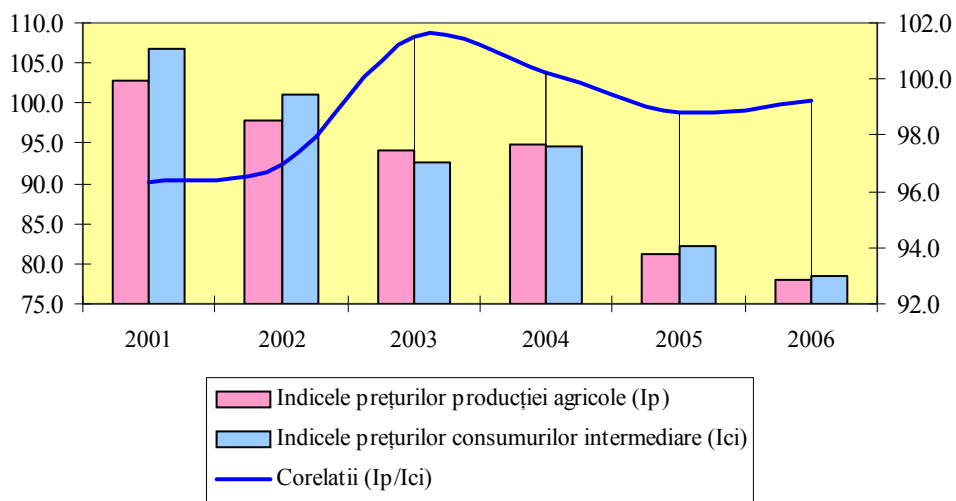
- **utilizarea îngrășămintelor chimice** în perioada 2001-2006 a fost influențată de forma de proprietate asupra pământului, de modul de exploatare și de evoluția prețurilor. Datorită fărâmițării proprietății funciare și a exploatării terenurilor de către mici producători care nu au cunoștințe agricole, nu dispun de capital și nu au nici posibilitatea de a închiria utilaje agricole, achiziționarea și utilizarea îngrășămintelor chimice a scăzut foarte mult.
- **parcul de tractoare și mașini agricole** a înregistrat o continuă tendință de îmbunătățire datorită sprijinului financiar obținut atât din fonduri bugetare cât și ca urmare a derulării programului SAPARD.
- **investițiile totale** în agricultură, în perioada analizată, au crescut cu cca. 73%, în anul 2006 față de 2001, în termeni reali.
- **investițiile străine directe** realizate în sectorul agroalimentar în perioada 1990-2004 s-au ridicat la cca. 862 milioane dolari, dar numai 13.2% a intrat în sectorul primar – agricultura, restul îndreptându-se spre sectorul de procesare, în special spre fabricile producătoare de băuturi și tutun.

Indicii prețurilor nominale și reale ale producției agricole, a consumurilor intermediare și a consumului de capital fix

Raportul între indicii prețurilor produselor agricole și indicii prețurilor consumurilor intermediare nu este favorabil producătorilor agricoli. Indicele prețurilor produselor agricole este inferior indicelui prețurilor consumurilor intermediare cu excepția anilor 2003 și 2004, ceea ce înseamnă ca producătorii agricoli nu și-au putut recupera cheltuielile generate de consumurile intermediare pe seama producției vândute.

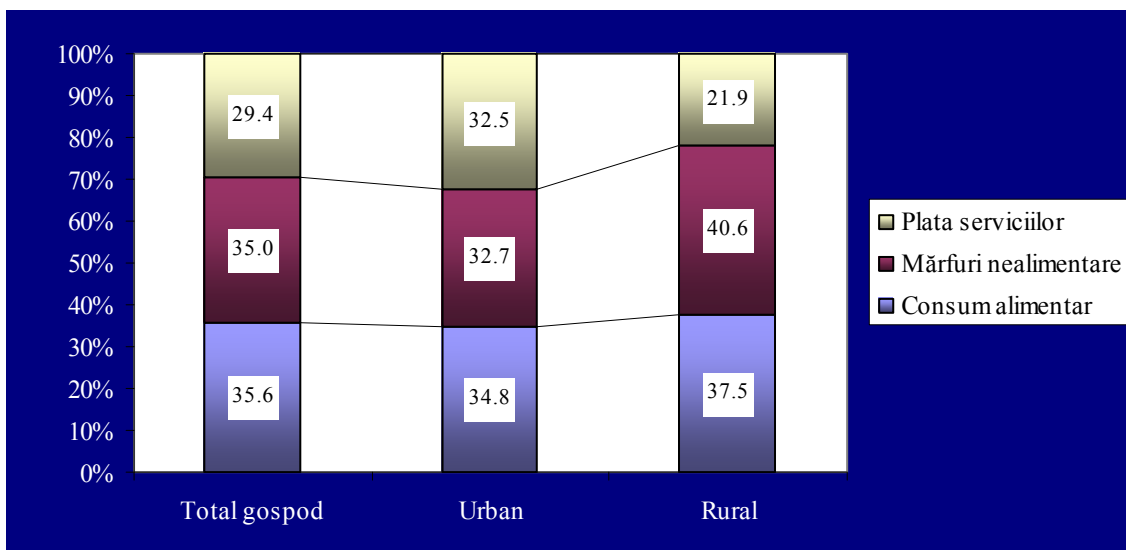
Corelația dintre indicii prețurilor reale ale producției agricole și a consumurilor intermediare în perioada 2001-2006

Pentru creșterea competitivității sectorului agroalimentar agricultura trebuie să producă cantitățile necesare de materii prime destinate industriei alimentare. Importul de materii prime pentru industria alimentară dezavantajează agricultura și se scumpesc pe termen lung alimentele destinate consumului populației întrucât contribuie la reducerea activității agricole. Evoluția valorii producției agricole și a valorii producției industriei alimentare arată cum s-au corelat cele două sectoare ale economiei agroalimentare

-
- Finanțarea agriculturii în perioada 2001-2006 a crescut de aproape patru ori, de la 468 milioane euro în anul 2001 la 1636 milioane euro în anul 2006
 - Sursele de finanțare ale agriculturii s-au modificat de asemenea substanțial în perioada analizată. Astfel, dacă în anul 2001 cca. 90% din sume proveneau de la Bugetul de stat, în anul 2006 numai 64 % din finanțarea agriculturii provenea de la Bugetul de Stat, restul (cca. 36%) fiind acoperit în principal din fonduri externe nerambursabile.
 - Importanța fondurilor externe nerambursabile a crescut substanțial. În anii 2002/2003 principalele fonduri nerambursabile provin de la programele Phare sau programe ale Băncii Mondiale care s-au derulat la MADR. Începând cu anul 2004, în bugetul MADR au fost incluse fondurile europene pentru finanțarea programului SAPARD.
 - Finanțarea agriculturii în perioada de pre-aderare a evoluat spre apropierea graduală de formele de susținere specifice Politicii Agricole Comune, dar acest proces a fost lipsit de continuitate și nu s-au atins obiectivele așteptate
 - În linii mari, s-a încercat acordarea unei importanțe crescute plăților la hectar sau pe cap de animal, îmbunătățirea tehnologiilor de cultură prin acordarea subvențiilor la input-uri, creșterea ofertei interne de produse animale prin acordarea de subvenții pentru animalele destinate abatorizării și îmbunătățirea calității genetice a efectivelor de animale, îmbunătățirea accesului la creditele de producție și diverse alte forme de sprijin conjuncturale, unele cu valori destul de consistente (cum ar fi despăgubirile pentru calamități din anul 2005).

Structura cheltuielilor bănești de consum pe o gospodărie, total și pe medii de rezidență, în 2006 (în %)

Structura actuală a cheltuielilor de consum pentru produse agroalimentare va suporta treptat modificări, ca urmare a schimbării modelului de consum. Cheltuielile bănești de consum ale populației au înregistrat creșteri pentru toate categoriile de gospodării.

Cumpărarea de mărfuri nealimentare și plata serviciilor au crescut ca pondere în totalul cheltuielilor bănești, ajungând în medie pe o gospodărie la 35,4% și respectiv 28,8% în 2007, cu diferențe între urban și rural.

-
- Începând cu anul 2001 veniturile au început să crească. În anul 2006, veniturile reale totale pe gospodărie, exprimate în prețuri constante 2001, au fost cu 44,8% mai mari față de anul 2001
 - Veniturile bănești dețin ponderea cea mai mare din totalul veniturilor, în creștere de la 74,4% în 2001 la 80,7% în 2006. Situația existentă pe total, ca medie, se reflectă pentru toate categoriile socio/profesionale. În cazul agricultorilor se observă însă o abatere semnificativă de la medie, ceea ce arată gradul redus de participare a acestora la piață.
 - Veniturile bănești din agricultură pentru familiile de agricultori au fost de 27,3% în 2006, pondere relativ redusă datorită unei slabe valorificări a producției acestora pe piață.
 - În structura veniturilor, contravaloarea consumului de produse agricole din surse proprii a înregistrat o reducere de la aproximativ 24,7% în 2001 la cca. 16% în 2006, în medie pe o gospodărie, ceea ce arată o înclinație crescută a satisfacerii nevoilor prin intermediul pieței.
 - Populația rurală, în general, are venituri mai scăzute decât populația urbană pentru că ocuparea pe cont propriu în agricultură predomină în structura ocupațională. Există o tendință de sporire a veniturilor gospodăriilor din mediul rural pe seama veniturilor salariale, iar aceasta se va menține în perspectivă.
 - Consumul a reprezentat un motor al creșterii economice în perioada considerată, ritmul de creștere al consumului final al populației după 2002 fiind semnificativ mai ridicat decât rata de creștere economică. Cheltuielile de consum ale populației au înregistrat creșteri pentru toate gospodăriile, pe categorii de gospodării. Echivalentul valorii consumului din resurse proprii în total cheltuieli a scăzut, în medie, de la 25% în 2001 la 17% în 2006.

-
- Structura cheltuielilor totale de consum indică o abatere importantă de la media europeană.
 - Tendințe ale consumurilor alimentare în perioada analizată și anume:
 - consumul ridicat de pâine și produse din cereale, care reprezintă alimentele de bază pentru toate tipurile de gospodării; totuși se înregistrează o ușoară scădere în perioada 2001-2006;
 - creșterea consumului de legume, dar și o creștere semnificativă a consumului de fructe în ultimii ani, în special în mediul urban;
 - consumul scăzut de carne și produse din carne, comparat cu media europeană. Există diferențe semnificative: gospodăriile de salariați, patroni și șomeri consumă mai mult porc, în timp ce familiile de pensionari și fermieri consumă mai multă carne de pui. Remarcăm creșterea consumului de carne și produse din carne începând cu anii 2001-2002;
 - creșterea consumului de lapte și produse lactate, în principal datorită creșterii producției interne;
 - creșterea consumului de băuturi nealcoolice și de bere, care substituie parțial consumul de vin, aflat în scădere.
 - O caracteristică pentru România este proporția foarte ridicată a consumului din resurse proprii, la unele produse: ouă, lapte, fasole boabe, vin. Practic în mediul rural există o cerere alimentară solvabilă semnificativă doar la acele produse care nu pot fi obținute în propria gospodăria proprie (pâine, zahăr, ulei, unele băuturi alcoolice). Se observă însă o reducere a autoconsumului atât în mediul urban, cât și cel rural în perioada 2002-2006.

-
- Impactul politicilor agricole în perioada de preaderare a României la Uniunea Europeană la nivel microeconomic este mai evident la nivelul unităților mari care au piață de desfacere și beneficiază de sprijin care este greu de evaluat la nivelul exploatațiilor mici care produc prioritar pentru autoconsum și nu sunt cuprinse în forme de cooperare pentru comercializarea produselor.
 - La nivel microeconomic, mutațiile produse se reflectă în nivelul și evoluția producțiilor obținute și vândute pe piață și în evoluția rezultatelor economice și financiare. Nivelul și evoluția principalilor indicatori de producție și economici sunt dependente de factori pedoclimatici, de influența politicilor agricole, de evoluțiile sociale din zonele rurale, de mediul economic național și internațional, etc.
 - Pregătirea procesului de introducere a Politicii Agricole Comune vizând adaptarea politicii agricole naționale la cerințele celei comunitare, dar și la nevoile specifice care țin de stadiul de dezvoltare a agriculturii românești se reflectă diferit la nivel microeconomic față de ansamblul economiei. La nivelul producătorilor agricoli adaptarea la piață și la cerințele integrării europene are loc în funcție de accesul la informații, de pregătirea managerială a fermierilor, de funcționarea instituțiilor create în vederea introducerii PAC, de performanțele fermelor și ale economiei, etc. Participarea la competiția de pe piață este relevantă în cazul marilor producători și nesemnificativă în cazul mării mase a micilor producători care produc prioritar pentru autoconsum.

-
- **SUNT ANALIZATE SCHIMBĂRILE CARE AU AVUT LOC ÎN PROCESUL DE PREGĂTIRE A ADERĂRII**, reflectate de: dimensiunile și profilul unităților agricole; dezvoltarea bazei tehnice; subvențiile de la bugetul de stat acordate producătorilor agricoli; randamentele medii și producțiile marfă; eficiența economică a activităților agricole reflectată cu ajutorul indicatorilor: productivitatea muncii la nivelul unităților agricole; costurile, prețurile și rentabilitatea produselor agricole; rentabilitatea la nivelul unităților agricole.
 - Unitățile agricole luate în studiu exploatează suprafețe de teren și cresc efective de animale de dimensiuni variabile. Pentru a-și spori veniturile, fermierii și-au sporit mai ales suprafețele cultivate, concomitent cu schimbări în structura culturilor și orientarea spre specii de animale a căror produse au piață de desfacere.
 - În perioada de pregătire a aderării a continuat procesul de adaptare a producției la cerințele pieței și arendarea sau achiziționarea de noi terenuri. Ca urmare a alocării subvențiilor pentru anumite produse care au piață de desfacere (grâu, semințe oleaginoase, sfeclă de zahăr, lapte de capră, etc.) s-au extins suprafețele cultivate și efectivele de animale la unele specii. S-au redus însă suprafețele cultivate cu cereale furajere, inclusiv cu porumb datorită dificultăților create pe piața produselor animale de creșterea importurilor de carne de porc, lactate, preparate din carne și a susținerii slabe a zootehniei. Sectorul de fructe și legume a suferit un declin accentuat pierzând importante segmente din piața internă în favoarea importurilor și a marilor supermarket-uri. Sectorul viticol cunoaște o anumită redresare în ultimii ani, dar structura soiurilor de vin nu reflectă orientarea producției spre obținerea produselor de calitate cerute pe piața unică.

-
- Dacă avem în vedere ponderea ridicată a subvențiilor în profit putem sublinia rolul important al acestora în restructurarea unităților agricole și în realizarea unui anumit nivel de performanță economică.
 - Rolul sprijinului bugetar alocat agriculturii este deosebit de important în procesul de integrare în structurile europene, ceea ce este evident în cazul unităților agricole mari. Fără acest sprijin rentabilitatea ar fi extrem de scăzută sau, în multe situații, ar da faliment.
 - Un impact fundamental asupra profitului realizat de unitățile agricole și asupra orientării întregii activități economice îl are evoluția prețurilor produselor agricole. Prețurile produselor agricole în unitățile studiate reflectă următoarele în perioada 2004-2006.
 - evoluția prețurilor produselor agricole în perioada 2004-2006 arată că societățile agricole mari au obținut prețuri competitive la grâu și semințe oleaginoase. Totuși, nivelul prețurilor s-a menținut relativ constant, la toate produsele;
 - rentabilitatea de ansamblu se situează la valori ridicate în unitățile economice care și-au modernizat activitatea de producție cum este cazul S.C. Agrofam S.R.L. Fetești (rata profitului net este cuprinsă între 15,05-16,92%), S.C. Agrichim S.R.L. Fetești (rata profitului net între 12,80-27,6%), S.C. Agricola Internațional S.Ă. Bacău (a realizat o rată a profitului net de peste 13%), S. C. Valea Săracă S.A. Prahova (rata profitului net 14,88%) și SC Mecaind S.A. (19,41%), în condițiile efectuării unor investiții apreciabile în modernizarea fermelor și a sectoarelor de procesare și a dificultăților generate de aprovizionarea cu furaje. În unitățile care cresc vaci de lapte rata rentabilității este mai redusă din cauza cheltuielilor ridicate la această specie.